

νότος ἤθελον ἐκλείψει, ἡ ἀναρπίνεσθαι σπανιώτερον, οὐτε ἡ χολέρα ἤθελεν ἀποτελέσει τοσαύτην εἰς τοὺς λαοὺς θραῦσιν· διότι παρετρήθη σχεδὸν παντοῦ ὅτι οἱ ἔχοντες· μάλιστα ἀδύνατον καὶ ἡρεθισμένον τὸν στόμαχον καὶ οἱ ἐκδοτοὶ εἰς κατὰχρηστεῖς ἐγένοντο συνήθως τὰ πρῶτα καὶ προχειρότατα τῆς πανωλέθρου ἐπιδημίας ταύτης θύματι.

Ἄν χωρίσωμεν τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς δύο μεγάλας διαιρέσεις· δηλ. εἰς τοὺς τρεφομένους μόνον διὰ τὴν μὴ ἀποθάνωσιν ἐκ τῆς πείνης, καὶ εἰς τοὺς ἐσθίοντας μόνον ὑπὸ λαίμαργίας, εὐρίσκομεν ὅτι καὶ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ δεύτεροι ἔχουσιν ὁμοίως συμπεριεῖν νὰ γνωρίζωσιν τινὰς κανόνας διαιτητικῆς. Ὁ πένθος δυνάται παρ' αὐτῆς νὰ μάθῃ τί φαγητὸν ἀποκαθιστᾷ εὐκολώτερον τὰς καταναλισκομένας διὰ τῶν ἐργασιῶν δυνάμεις του· ὅδε πλούσιος καὶ τρυφηλὸς προλαμβάνει τὰς χρονικὰς νόσους, τὰς ὁποίας γεννᾷ ἡ πολυτέλεια, υποβάλλει δὲ ἡ ἐννεία καὶ ἀδράνεια.

Οὐδὲν ἴσως ζῶον ἄλλο ὑπόκειται εἰς τόσας μεταβολάς, οὔτε φαίνεται τόσον εὐπαθὲς καὶ ποικίλον, ὅσον ὁ ἄνθρωπος. Διὰ τοῦ ἥλικου χαρακτήρος, τῆς κράσεως, τῆς ἡλικίας καὶ τῶν ἔξωθεν διαφέρει ἐνίοτε πλείοστον ἄλλου ὁμογενοῦς ἀνθρώπου, παρόσον ὁ αἰλουρος τῆς τίγρεως καὶ ἡ νυκτερίς τοῦ πτηνοῦ· ἀλλ' ἀναλόγως καὶ αἱ πεπτικαὶ δυνάμεις αὐτοῦ μεταποιοῦνται κατὰ μυρίας περιπτώσεις. Ὅθεν μόνος αὐτὸς ἐκληρώθη παρὰ τῆς φύσεως τὸ παράδοξον πλεονέκτημα, ἡ προνόμιον νὰ μεταβάλλῃ εἰς τροφήν του πάντα, οὕτως εἶπεν, τὰ ὄντα τῆς κτίσεως. Ὡς καὶ τὰ ὄντα αὐτὰ εἰσέρχονται συνήθως διὰ τοῦ ποιοῦ εἰς τὰ σπλάγχνα του. Εὐρίσκονται ὁ λόκληροι λαοί, καθὼς εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ὠρενόκου (τῆς Ἀμερικῆς) ποταμοῦ τρεφόμενοι δι' ἀπλοῦ χόματος, εἴτε γῆς συγχειμένης ἐξ ἑρείπιων διαφόρων μικροσκοπικῶν ὀργανικῶν ὄντων, μάλιστα δὲ ζωῶν, καθὼς παρετήρησεν ὁ Χουμβόλδος καὶ ἄλλοι περιηγηταί. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Κίνα γινώσκονται ἐκπαλαί διάφορα εἶδη ἐθωδιμοῦ γῆς. Κατὰ τὸ 1839 ὁ σοφὸς ἀστρονόμος Βίος ἀνέγνω ἐνώπιον τῆς ἐν Γαλλίᾳ Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν ὑπόμνημα περιέχον ὅτι μέχρι τοῦδε περὶ τούτου ὑπῆρχε γνωστὸν, ὠρελούμενος ἐκ τῶν Ἰαπωνικῶν καὶ Σινικῶν βιβλίων, τὰ ὁποία μετέφραζεν εἰς αὐτὸν ὁ ἀστρονόμος υἱὸς του· ἀλλὰ καὶ ἄλλος ἀνιχνευτὴς τῶν μυστηρίων τῆς φύσεως ὁ Πρῶτος Ἐρρίμβέργη ἠρεύνει νεωστὶ διὰ τοῦ ἀστρονόμου Schott τὸ αὐτὸ τοῦτο ὑποκαίμενον.

Ἀπὸ τοῦ 741 μετὰ Χριστοῦ ἀναφέρεται εἰς τὰ Σινικά (Κινεζικά) βιβλία μυελὸς κίτρινος καὶ παχύ τι ὑγρὸν εὐρίσκόμενα ἐντὸς λίθου λευκοῦ· καθὼς καὶ ἄλλη τις ὕλη θεωρουμένη ὡς μακροβιωτικὴ παρὰ τὸν Σινὼν εἰς λιπαρὰν πέτραν, ἴσως τὴν παρ' ἡμῶν στεατίνην. . . Ἀλλὰ κυρίως αἱ τοιαῦται γαῖαι μόνον ἐπὶ λιμῶν (οἱ ὅποιοι συχνάκις ἐπισκῆπτουσιν εἰς τὴν Κίνα) ἐχρησίμευσαν, ἡ χρησιμεύουσιν ὡς τροφή τῶν ἀθλίων κατοίκων, ὅσοι δυστύχησαν νὰ ζῶσιν ὑπὸ τοιαύτην δεσποτικὴν Κυβέρνησιν, ἥτις οὔτε περὶ τῆς τροφῆς τῶν ὑπὸ τῶν λαμβάνει ἐγκαίρως τινὰ πρόνοιαν. Τοῦτο συνέβη κατὰ τὸ 744, 809, 1012, 0621, 1080 καὶ τελευταίον κατὰ τὸ 1831, καὶ 1834.

Τὰς γαῖας ταύτας ἀναλύσας ὁ Ἐρρίμβέργη εὗρεκε συγχειμένας καθόλου μὲν ἐξ ἀργιλώδους ὕλης καθαρᾶς, ἡ μικτῆς, ἐν μέρει δὲ ἐκ διαφόρων συμπεπιλημένων ἐγχυματικῶν ζωῶν καὶ ἄλλων τοιούτων λεγομένων παρὰ τῶν Εὐρωπαίων βιολίθων, τριπόλων κτλ. Ὑπάρχει ὁμοῦ καὶ ἄλλο χῶμα τοιοῦτον μὴ περιέχον παντελῶς ζωϊκὴν οὐσίαν οἰανδῆποτε, συγχειόμενον δὲ ἐξ ἀβυσσώδους ὕλης καὶ χαλικώδους στυπτηρίας, ἥτο δὲ τοῦτο ἐξαίρετως ἐλαφρότατον κατὰ τὴν στυπτασιν, ὡς ὁ ἄφρὸς σχεδὸν τῆς θαλάσσης, λιπαρὸν τὴν ἀρῆν, καὶ λευκὸν τὸ χρώμα. Ἄλλο εἶδος κίτρινον ὡς τὸ θεῖον ἐφαίνεται ὡς ἀργίλος λεπτοφυὲς, συνθετοὶν ἐξ ἁμυδρῶν κόκκων, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων διακρίνονται κρύσταλλοι μικροί, φοιοὶ καὶ λευκοὶ mica καὶ ἴχνη κοχχυλίων. (Pharm. Central Blatt et pharm. journal).

Ἄλλου, καθὼς εἰς τὰς ὑπερβορείους καὶ ἀνθίλους χώρας, ὅπου ἀπεπληρώθη ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ὁ ἀκατάπληκτος ὠκεανοπλεύτης καὶ κοσμοπεριηγητὴς Ρῶς (1) οἱ τραγωδοῦται Ἐπικμοὶ ὁτέ μὲν ῥοφῶσι τὸ ἀπόζον ἐλαίον τῶν ἀγρευομένων κητωδῶν τῆς θαλάσσης ζῶων, ὁτέ δὲ τρώγουσιν ὡς λίχνευμα τὴν σαρκὰν αὐτῶν καὶ δυσωδιστάτην σάρκα, καὶ οὕτω κεκορεσμένοι κοιμῶνται θαυμάσιον ὕπνον. Παραλίπομεν ἐνταῦθα χάριν συντομίας πολλὰς οὐσίας ἀνυψήσεις, τὰς ὁποίας ὀρέγονται ἄλλοι λαοί, καθὼς οἱ πλουσιώτατοι τῶν Σινῶν, τὰς φωλεὰς εἰδούς τινος πτηνῶν, αἱ ὁποῖαι φέρουσιν εἰς τὴν γεῦσιν τῶν ὀντων τὴν ἡδύτητα τῆς ἀμβροσίας καὶ τοῦ νέκταρος.

Τὰ πλείστα τῶν ζῶων ὑπάρχουσιν ἐκ φύσεως πορφύρα, ἡ σαρκοφάγα· τὰ ὄργανά των ἐν μόνον εἰς τροφὴν ἀνέχονται, ἐκτός τινων ἄλλων σπανίων φυλῶν, τῶν ὁποίων ὁ στόμαχος ὡς ἄβυσσος καταπίνει καὶ δέχεται πάντα μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ ξύλου καὶ σιδήρου. Τοῦναντίον δὲ ὁ ἄνθρωπος οὐχὶ μόνον περὶ τὴν ποικιλίαν τῆς τροφῆς λιχνεύεται, ἀλλὰ καὶ παντοῦ τροφῶς αὐτὴν νὰ αὐξάνῃ φιλοτιμεῖται τὸ μὲν διὰ τῆς ἐψήσεως, τὸ δὲ διὰ τῆς προσθήκης διαφόρων πολυμένων ὕλων καὶ παντοδαπῶν ἀρυμάτων· παράδοξον ἐστὶ ἴσως φανῇ, ἀλλ' ὑπάρχει βέβαιον, ὅτι καὶ ὁ ἄγριος αὐτὸς ὑπὸ τὴν καλύβην του καὶ εἰς τὸ βάθος τῶν ὀρυκτῶν μεταποιεῖ, ὅταν δύναται, τὴν τροφήν του.

Ἡ ποικιλία ὁμοῦ αὕτη αὐξάνει μάλιστα διὰ τὸ πολιτισμοῦ· πολλὰ φυτὰ φαρμακώδη ἀπέβαλον τὴν δηλητηριότητα δυνάμει μόνον τῆς ἐπανειλημμένης καλλιεργείας. Ἀπ' αὐτῆς λαμβάνομεν ὅλα τὰ σπέρματα, ὅσα παρατίθενται ἐπὶ τῆς τραπέζης, εἰς τὴν στήνῃ καὶ τὸ κύμιον· καὶ τὸ ἄνισον καὶ τόσα ἄλλα. Τὰ καρωτὰ, ἡ δαυκία, ἡ κιννάρα, ἡ ἀγκινάρα, αἱ κράμβαι, εἴτε τὸ κραμβολάχανον κατ' ἀρχὰς ἦσαν ξυλωδεῖς οὐσίαι, εἶχον χυμὸν στυφὸν καὶ εὐστατα σκληροτάτην, ὥστε οὔτε ὁ σημερινὸς ἐπαίτης τῆς Εὐρώπης κατεδέχετο ἴσως νὰ τὰ μασήσῃ· ἀλλὰ

(1) Θέλομεν προσεχῶς καταχωρίσει σύνθετον τῶν περιέργων αὐτοῦ περιηγήσεων.